

Preek over Micha 5,1 (Advent): Licht aan het eind van de tunnel!

Voorzang: Psalm 100
Votum en Groet
Zingen: Gezang 120, 1 en 2
Gebed van verootmoediging
Leefregels
Zingen: Gezang 305
Gebed voor de opening van het Woord
Zingen: Kinderlied 86 (Samuel hoort 's nachts een stem...)
Schriftlezingen: Micha 4,8-5,5 en 1 Corinthe 1,26-28
Zingen: Gezang 9, 7 en 9
Verkondiging
Zingen: Gezang 130
Vorbereiding op avondmaalsviering
Geloofsbelijdenis
Zingen:
Viering van het avondmaal
Zingen:
Dankzegging en voorbeden
Collecte
Zingen: Opwekking 71
Zegen

Gemeente van onze Heer Jezus Christus!
De meesten van u weten waarschijnlijk wel dat mijn wortels in Groningen liggen.
Ik heb wel geen druppel Gronings bloed.
Maar voor mij gaat er niets boven Groningen.
Wat wil je ook als je al ruim 37 jaar met een Groningse getrouwd bent.

Als fan van Groningen hou ik ook van de liedjes van Ede Staal.
Van één van die versjes wil ik u het refrein doorgeven.
Dat gaat zo:

*'t Het nog nooit, nog nooit zo donker west
of 't wer altied wel weer licht...*

't Gaat over twee oudjes in hun huisje achter de dijk.
Zij is stijf van de reumatiek.
Hij heeft z'n hele leven hard moeten werken.
Van 's morgens vroeg tot 's avonds laat was het zwoegen en sloven.
En nu hebben ze het goed samen.
Want

*'t Het nog nooit, nog nooit zo donker west
of 't wer altied wel weer licht...*

Maar op een zondag in december wordt hij benauwd en moet naar het ziekenhuis.
De volgende dag is hij overleden.
Drie week later sterft ook zij – van heimwee.
Maar het refrein blijft:

*'t Het nog nooit, nog nooit zo donker west
of 't wer altied wel weer licht...*

Ja, wat moet je daarvan zeggen?
Optimisme tegen de klippen op?
Zelfs als de dood toeslaat – gewoon maar blijven fluiten?
Omdat het anders wel erg donker is?

Ik las ook over een ander liedje.

Niet uit Groningen, maar uit Amerika.
Een Country&Westernsong.
Dat gaat zo:

*There's a light at the end of the tunnel.
Lord, I hope it ain't no train!*

Dat is bepaald geen optimistisch liedje.
Ja, licht aan het eind van een tunnel – dat staat voor hoop en verwachting.
Maar als je denkt dat het misschien het licht van een trein is...
Dan ben je alle verwachting kwijt.
Dan is er kennelijk niets meer dat je hoop kan geven.

Hoe staat u in het leven?
En jullie, jongens en meisjes?
Hoopvol?
Vol verwachting van het goede dat komt?
Dat je het helemaal gaat maken?
Vol verlangens, plannen, idealen?
Optimistisch?

Maar waar is dat optimisme op gebaseerd?
Waarom denk je dat het goed komt met je?
Welke zekerheid heb je dat er geen kink in de kabel komt?
Oké, misschien gaat het een tijdje super.
Maar er zit altijd wel ergens een addertje onder gras, die je sneaky te pakken neemt.
Vroeg of laat komt er een barst in je geluk.
Je raakt teleurgesteld – in mensen, door gebeurtenissen.
En wat je bereikt blijkt toch niet te zijn wat je er van verwachtte.
Dat is de ervaring, die al tallozen in het leven hebben opgedaan.

Is er dus niet meer reden voor pessimisme?
Wat hebben ze in Irak gejuicht toen het regime van Saddam Hoessein viel.
Maar wat is er van die blijdschap overgebleven?
Eindelijk licht aan het eind van de tunnel!
Maar was het niet het licht van een trein die over je heen walst?

Wat voor licht heeft de profeet Micha gezien?
Het gaat zeker om licht aan het eind van de tunnel.
En dat licht schijnt uit een nietig provinciestadje, het kleine, onbetekenende Betlehem.
Er is waarachtig licht aan het eind van de tunnel.
Jezus Christus, die het licht van de wereld is.
Hét thema van Advent: het licht is gekomen, het licht komt.

Maar soms is het moeilijk om dat licht te accepteren als een echt deel van ons leven.
Vooral wanneer dingen hopeloos verkeerd gaan.
Als we keer op keer ervaren dat het leven niet eerlijk is.
Als we het echt niet op kunnen brengen om te zeggen dat het nog nooit zo donker is geweest, maar dat het toch altijd wel weer licht werd.

In de tijd van Micha was de boel behoorlijk vast gelopen.
Het noorden van Israël was veroverd door het Assyrische leger.
Het zuidelijke Juda was de dans nog ontsprongen.
Maar als vazalstaat van Assur had het weinig betekenis meer.
Micha zag overal corruptie.
In de zakenwereld, aan het hof en bij de religieuze leiders.
De samenleving was totaal verloederd.
Er was geen samenhang meer.
De armen werden steeds armer en de rijken steeds rijker.
Micha voorspelde de ondergang – ook van Juda.

En hij die Israël leiden moet wordt met een staf in het gezicht geslagen (4,14).

Stel u voor: Beatrix kaal geschoren, in vodden en met handboeien om.
Wat een ontluistering van ons staatshoofd.
En daarmee van ons volk.
Dat is wat Micha in de toekomst ziet.
En zo is het enkele eeuwen later ook gebeurd.
De laatste koning van Juda, Zedekia, werden de ogen uitgestoken.
Wat een verschrikkelijke afgang!
Gods volk raakt verloren in een eindeloze tunnel van ellende.

Maar aan het einde van de tunnel ziet Micha licht.
Nee, niet het licht van een trein.
Maar een verrassend en bevrijdend licht.
En uit een totaal onverwachte hoek.
Niet uit Jeruzalem, maar uit het onbetekenende Betlehem.

In welke richting kijken we voor oplossingen van de problemen?
We kijken naar Den Haag, naar Brussel, naar Washington.
Daar zitten de leiders.
Daar zetelt de macht.
Daar moet het verlossende woord gesproken worden.

Maar voor Micha heeft Jeruzalem afgedaan.
De koningen en de leiders in de tempel hebben gefaald.
Met z'n allen hebben ze het een chaos laten worden.
En ze zijn onmachtig om de puinhopen weer op te bouwen.
Micha kijkt naar Betlehem.
God gaat totaal opnieuw beginnen.
Betlehem – daar kwam eeuwen geleden David vandaan.
De kleine herdersjongen aan wie niemand dacht toen Israël een koning nodig had.
Toen Samuel onder de zonen van Isai naar een koning zocht was hij er niet eens bij.
Hij was nog bij de schapen op het veld.
Niemand had ooit aan hem gedacht.

Micha zegt: *Zo zal het opnieuw gaan.*
Terwijl iedereen naar Jeruzalem kijkt, gebeurt het opnieuw in Betlehem.
Jeruzalem wordt onder de voet gelopen.
God heeft het helemaal gehad met Jeruzalem.
Voor de redder moet je daar beslist niet zijn.
Nee, in Betlehem – dáár gaat het gebeuren!

Daar zit een belofte in.
Maar daar zit allereerst iets van oordeel in.
Het maakt nogal verschil als je voor het eerst onder aan de ladder start.
Of dat je opnieuw onderaan beginnen moet.
Het maakt nogal verschil of je vanuit de geschiedenis van Boaz en Ruth Betlehem in het vizier krijgt als de geboorteplaats van de koning.
Of dat je eeuwen later met Micha opnieuw naar Betlehem kijkt.
Dat betekent het fiasco van het koningshuis.
Davids huis, Israël is terug bij het absolute nulpunt.
Dat is het oordeel.

Zien wij dat oordeel ook over ons eigen leven liggen?
Beseffen we voldoende dat het uit ons zelf met ons niets wordt?
Dat we ons leven niet overeind kunnen houden?
Dit woord van Micha maakt ons klein.
Ons leven, ons bestaan is afgeschreven.
Ons bestaan is verduisterd.
En het is niet gezegd dat het weer licht wordt.

Maar de Bijbel laat ons weten, dat onze onmogelijkheden Gods mogelijkheden zijn.
Iemand heeft eens gezegd: God is altijd te vinden waar de situatie het wanhopigst is.
Het is misschien merkwaardig gezegd.
Maar als u er het ellendigst aan toe bent, maakt u de grootste kans God te ontmoeten.

Maar dan moet u wel in de goeie richting kijken.
U weet dat dit woord van Micha terugkeert in het evangelie naar Mattheus.
Als de wijzen uit het oosten naar Jeruzalem komen.
Want ze hebben een ster gezien, die de geboorte van een machtige koning aankondigt.
En dan zoeken ze hem in Jeruzalem.
Natuurlijk – waar anders?

Maar dan worden ze doorgestuurd naar Betlehem.
Ze waren niet geshockeerd dat ze door moesten reizen naar zo'n gat.
Ze stelden zich open voor het ongedachte.
En ze lieten zich verrassen door een kind zonder opsmuk en poeha.
In Hem vonden ze de redder van hun leven en de Heiland van de wereld.
In Hem vonden ze het Licht!

Maar zo gaat God telkens weer te werk.
God kiest voor wat bij mensen niet in tel is.
Iets waar je een hele omweg voor moet maken, omdat het niet langs de hoofdweg ligt.
En daar verandert God de wereld totaal en compleet.

Waarom doet God dat zo?
Om te voorkomen dat wij ons zelf op de borst gaan slaan.
We kunnen niet zeggen: *Natuurlijk koos God Betlehem.*
Kijk eens hoe beroemd Betlehem is.
Of: *Natuurlijk koos God ons uit en ging Hij met ons verder.*
God zag gelukkig nog wel wat in ons, zodat Hij verder kon met zijn plannen.

Nee, Betlehem staat voor het feit dat wij aan het eind van ons latijn zijn.
Dat alles ons bij de handen is afgebroken.
Dat wij een grote puinhoop hebben gemaakt van ons leven.
Dat het alleen maar donker is en er geen licht meer aan de einder daagt.

Het Kerstfeest wordt voor ons alleen maar feest als we dat inzien.
Als we in de gaten hebben dat het er hopeloos met ons voor staat.
Dat er geen enkele reden is voor het optimisme van

*Het is nog nooit, nog nooit zo donker west
of 't wer altied wel weer licht.*

Je kunt denken dat het licht vanzelf wel weer eens schijnen gaat.
Of je kunt denken dat je zelf je leven in de hand hebt.
Nou, vergeet het maar.
Het lijkt er misschien op – voor een tijdje.
Maar zonder God en zonder Christus loopt ieder mens vast.
Je ontdekt een honger in je leven waar niet tegen te eten valt.
En een dorst waar niet tegen te drinken valt.
Een verlangen naar blijdschap dat door niets te bevredigen is.
Vroeg of laat valt ons leven in puin.

Gelukkig de mens, die dan weet van het Licht dat is gaan schijnen.
Die zich overgeeft aan dat Licht.
Die zich laat voeden met het brood van het avondmaal.
En zijn dorst laat lessen uit de beker van Gods liefde.

Want één ding is zeker: het Licht is gekomen en het komt!
Gelukkig zij, die daar naar uitzien.
Zij zullen gered worden.
10-12-2006

AMEN.